

нам да конкретна пракса побија ту истину, иако *опште* кретање историјских догађаја стално је потврђује.

Увиђам да многи детаљи у студији нису довољно истакнути, да неке појмове које сам навео треба шире објаснити, неке идеје које су само набачене, на пр., она о трансформацији нагона за самоодржањем у својину и власт треба даље развијати. Но то се није могло учинити у овој студији јер би иначе „дијапазон расправе“, како каже друг Врачар, био још шири. То је било ван оквира и циља студије у којој сам управо хтео да расправим додуше неке основне али зато најопштије друштвене односе.

Андрија Гамс

ОБАВЕЗНОСТ ПРЕСУДА ДОНЕТИХ У УПРАВНИМ СПОРОВИМА

1. Нема сумње да пресуде донете у управним споровима морају бити обавезне за органа чија су решења поништена пошто би без тога сам управни спор био некористан и непотребан јер би, како је добро речено, тада представљао само интелектуалну конструкцију без практичног дејства (1). И поред тога, појава неизвршења пресуда донетих у управним споровима није страна ни у упоредном ни у нашем праву.

2. Пре излагања о савременом праву може се приметити да се и у нашем и у упоредном праву постепено дошло до начела о обавезности пресуда донетих у управним споровима. Прве одредбе у Србији које су биле овластиле Државни савет да врши надзор над радом попечитеља прописане Уставом Србије од 10. децембра 1838. (чл. 24 и 25) као и каснији законски прописи од 1839 и 1861 (2) допринели су да се кроз праксу Државног савета решавањем по жалбама постепено развијају први основи управног спора у Србији. Уставом Србије од 29. јуна 1869. управни спор је и формално уведен (чл. 90, т. 2) а детаљна правила прописана Законом о пословном реду у Држ. савету од 5. октобра 1870. Међутим, тај првобитни управни спор, иако је представљао корак напред у борби за поштовање начела законитости јер је начелно подвргавао управу праву, није био ефикасан јер по поменутом Закону о пословном реду у Држ. савету решења Савета нису била обавезна за министре. У случајевима кад се нису слагали са решењем Савета министри су имали право да се против овог решења обрате Министарском савету. Пошто Мин. савет није имао право да ништи решења Држ. савета, он је одлагао извршење ових решења са којима није био сагласан док Народна скупштина не протумачи закон (чл. 48). Како тумачења нису одмах тражена то ни решења Држ. савета стварно нису била обавезна за министре. Тек по Уставу од 1888. решења Држ. савета донета у управним споровима обавезна су за министре (чл. 144, т. 6). Међутим, и ова изричита

(1) M. Waline: Droit administratif, Paris, Sirey, 1937. p. 232, No. 396.

(2) Устројеније Совјета Књажевства Србског од 27. IV 1839. (чл. 12, тач а) Зборник закона и уредаба, I; Закон о Државном савету од 17. VIII 1861, Зборник, XIV као и Закон о пословном реду у Државном савету од 5. X 1870 (Зборник XXIII).

одредба по којој су решења Савета била обавезна за министре као и одредбе Закона о пословном реду у Држ. савету од 2. фебруара 1891. (3) које су прописале нов. поступак за обезбеђење обавезности решења Држ. савета изиграване су јер није било правне санкције против министра који не би поступио по решењу Државног савета. Једина санкција била је политичка одговорност министра а до ње није долазило. Тако обавезност решења Држ. савета још увек није била обезбеђена. Закон о Држ. савету и управним судовима од 17. маја 1922. не само да је прописао да су решења Држ. савета обавезна за управни орган чије је решење поништено већ је прописао да је управни орган дужан да у року од три месеца по пријему решења Држ. савета донесе нов управни акт. Уколико у овом року управни орган не би донео нов управни акт сагласан са правним схватањем Држ. савета тужилац који је добио спор могао је изјавити жалбу Држ. савету који је био овлашћен да донесе решење које би у свему заменило управни акт (чл. 43). У пракси је таквих решења било веома мало али је и тада постојао проблем извршења ових решења. Још детаљнија правила о обавезности пресуда у управним споровима прописана су била у Уредби о управном суду у Загребу од 1939. (чл. 64) (4) која углавном одговарају правилима која је прописао и наш данашњи Закон о управним споровима.

3. У француском управном спору односно у земљи у којој је створен управни спор ово је питање још и данас актуелно и предмет је расправљања и тражења нових решења. Сви правни теоретичари управног права у Француској указују на овај проблем подвлачећи да у њиховом праву нема ефикасног средства за отклањање непоштовања начела о обавезности пресуда у управним споровима. Посебно је истакао овај проблем проф. Жан Риверо (Jean Rivoire) у једном чланку у коме сликовито представља како је један Американац остварујући свој сан да посети земљу у којој је створен управни спор дошао у Француску. По доласку у Париз, како проф. Риверо приказује овај замишљени долазак, Американац је још на аеродрому одмах затражио да га одведу у Државни савет. Кад смо били у дворшту Државног савета, каже даље проф. Риверо, гост се бадио на земљу речима: Љубим свету земљу у којој се чврсто укоренила тужба за прекорачење власти та „најдивнија творевина правника, најефикасније оружје, најпрактичније, најекономичније које постоји на свету за одбрану слобода, како је говорио ваш професор Гастон Жез (Gaston Jèze)“. Дочаравајући даље тај замишљени сусрет проф. Риверо указује свом госту да Државни савет пресудом не може заменити решење управног органа нити наредити управном органу како да реши управну ствар већ по правилу само поништава управни акт или под одређеним условима обвезује управни орган на накнаду штете али да нема законског текста по коме би се због неизвршења пресуде казнио службеник који неће да изврши пресуду. Ово чуди госта који очекује да се у таквом случају кажњава службеник. Међутим, проф. Риверо даље објашњава госту да и поред осуства законског текста пракса Државног савета поводом неизвршења пресуде донете у управном спору допушта да странка у том случају поново покрене управни спор за

(3) Зборник XLVII.

(4) С. Сагадин: Управно судство. Београд. 1940. с. 228—229.

поништај управног акта било да је донет нов управни акт који није сагласан са пресудом или да нов управни акт уопште није донет. Уколико ни по поновљеној пресуди у истој управној ствари не дође до извршења пресуде или управни орган донесе нов управни акт сагласан са пресудом али га не извршава или га је касније извршио него што је био дужан извршити, странка има право да од одговорног органа тужбом захтева накнаду штете која је проузрокована неизвршењем пресуде. Ваља још подвући да проф. Риверо истиче да у пракси долази и до тога да се под утицајем одговорних фактора управе доносе нови закони који и дејство пресуђене ствари могу изменити тако да се васпоставља раније стање пре поништавања управног акта и да управа може донети ново решење које ће с обзиром на нове прописе бити на закону основано и тако владавина права ипак на неки начин на крају бити обезбеђена. Пошто проф. Риверо убеђује свог госта да и посред свих наведених мања тужба за прекорачење власти пружа конкретну сатисфакцију странци чије је право повређено јер убедљиво указује да је управа подвргнута праву, његов гост истиче да њега не интересује развој права већ ефикасна заштита права грађана и стога разочаран одлази обећавајући да ће се вратити кад управни спор буде грађанину пружио стварну заштиту његових права. Овако сликовитим приказивањем проблема обезбеђења обавезности пресуда донетих у управним споровима проф. Риверо је желео да истакне потребу реформе у овој области јер је и сам био члан Комисије за реформу управног судства која је недавно изведена у Француској (5).

4. У нашем праву Закон о управним споровима од 23. априла 1952. у духу заштите законитости и обезбеђења ефикасности управног спора у својим основним одредбама прописао је да су пресуде судова донете у управним споровима обавезне за државне органе (чл. 4). Ово је начело добило детаљнија правила у посебном одељку истог закона и то у одељку изричито посвећеном обавезности пресуда врховних судова (чл. 63—66). Пре свега правоснажне пресуде врховних судова обавезне су за државне органе и ови не могу ништа учинити што би тим пресудама било противно (чл. 63, ст. 1). Ако је државни орган чији је управни акт поништен правоснажном пресудом дужан донети нов управни акт, овај управни акт мора бити донет најдаље у року од 30 дана од доставе пресуде и мора бити у складу са правним схватањем суда и примедбама у погледу поступка. Уколико управни акт није у складу са правним схватањем суда и примедбама у погледу поступка, тужилац има право на тужбу а суд ће поништити оспорени акт и по правилу сам решити ствар пресудом тако да пресуда у свему замењује управни акт надлежног органа и о томе суд извештава виши државни орган (чл. 64). Уколико би после достављања правоснажне пресуде прошао рок од 30 дана а државни орган није донео нов управни акт странка може захтевати од управног органа да донесе решење. Уколико од тог поновљеног захтева у року од 7 дана не буде донет нов управни акт странка има право да се обрати Врховном суду који је донео пресуду та захтевом да суд донесе управни акт. Суд ће по пријему захтева тражити

(5) Jean Rivero: Le Huron au Palais-Royal ou réflexions naïves sur le recours pour excès de pouvoirs, Recueil Dalloz, 1962, 6 Cahier, Chronique, VI, pp. 37—40.

извештај од управног органа о разлозима због којих није донето решење. Ако у року од 7 дана управни орган не одговори или ако одговор не оправдава недоношење решења, суд ће донети решење које у свему замењује управни акт надлежног органа. Суд доставља своје решење органу надлежном за извршење и о томе извештава виши управни орган (чл. 65).

Све су то већ опште позната правила нашег управног спора али и поред тога што се пресуде у управним споровима углавном извршују у нашој управној пракси има примера да се правила о обавезности пресуда у управном спору не примењују. Према сакупљеним подацима у вези са ћутањем администрације после донетих правоснажних пресуда у Врховном суду Србије број захтева за интервенцијом суда у овим случајевима није мали. У 1954. 138 захтева; у 1955. — 233; у 1956. — 264, а у 1957. — 259 (6). Стање се није у том погледу нарочито изменило јер је у анализи једне анкете одбора за организацију власти и управе републичког већа СР Србије извршене у току 1960. изричито наглашено „да се не поступа по актима виших државних органа а нарочито по пресудама Савезног врховног суда и Врховног суда НР Србије када се ради о поништају решења управног органа у корист грађана“ (7). Према извесним подацима неизвршење пресуда у управним споровима највише се јавља у станбеним споровима али тих случајева има и у другим споровима. Међутим ваља нагласити да наши врховни судови недовољно користе овлашћења из чл. 64 и 65 Закона о управним споровима по којима у тим случајевима под одређеним условима суд својом пресудом односно решењем може у свему заменити управни акт надлежног органа. Тако, на пример у једном случају у коме је Врховни суд Србије пресудом У бр. 6641 од 26. децембра 1960. поништио решење Комисије за службеничке послове Извршног већа НР Србије број 32344 од 23. јуна 1960. иста Комисија решењем 04 бр. 32364/5 од 26. октобра 1961. уместо да поступи по правном схватању суда одбија жалбу странке и изричито истиче: „Размотривши правно мишљење суда изнето у наведеној пресуди Комисија за службеничке послове није могла исто да усвоји.“ Кад је против овог новог решења у истој управној ствари поднета нова тужба, Врховни суд Србије је пресудом У. бр. 11393/61 од 21. фебруара 1962. уважио тужбу и поништио оспорено решење али није користио законска овлашћења да у овом поновљеном спору решава спором пуне јурисдикције. Овај свој став суд је овако образложио:

„Џењен је и захтев изнет у тужби да се суд не ограничи на ништење решења него и да реши саму ствар у смислу чл. 64 Зак. о упр. споровима [...]. Суд ће у сваком случају поништити оспорени акт донет противно правном схватању или примедбама суда у погледу поступка, а да ли ће истовремено поред поништаја решења решити и саму ствар суд цени с обзиром на околности за које је везано решење саме ствари. Према својој оцени тих околности суд се у овом случају ограничио на поништај оспореног решења налажући туженом органу да у извршењу те пресуде поступи по закону“.

(6) М. Касапић: Нешто о извршавању пресуда донетих у управним споровима, „Народни одбор“, Београд, 1958, с. 102.

(7) М. Дамјановић: Проблем односа органа управе према грађанима као странкама, „Народни одбор“, 1961, бр. 9, с. 455.

Како из наведеног ранијег решења Комисије за службеничке послове видимо да она не усваја правно схватање суда, очигледно је да ситуација странке није завидна иако је прокламовано начело обавезности пресуда у управним споровима. Овај је случај карактеристичан и по томе што се из наведене пресуде Врховног суда види да против прве пресуде Врховног суда која је решила први управни спор поништајем решења Комисије за службеничке послове, Комисија није поднела жалбу против те пресуде али је то није омело да после истакне у свом новом решењу да не може усвојити правно мишљење суда иако је судска пресуда постала правоснажна зато што Комисија није поднела жалбу. И овај пример указује колико је ово питање актуелно и у нашем праву. Нацрт Закона о управним споровима имао је у виду потребу решавања овог питања. Начело обавезности пресуда добило је детаљнија правила од досадашњих правила у Закону о управним споровима. Као и у садашњем Закону преднацрт закона о управним споровима разликује случајеве кад управни орган не доноси нов управни акт по пресуди од случаја кад управни орган доноси нов управни акт који није сагласан са правним схватањем суда и примедбама у погледу поступка. И у једном и у другом случају суд може под истим условима као и по садашњем Закону о управним споровима и по овом Преднацрту решити ствар тако да у свему замени решење управног органа. Али оно што доприноси бољем и потпунијем решењу проблема обавезности пресуда јесте решавање питања да ли и кад може суд непосредно извршити своју пресуду или решење, или кад суд може извршити решење донето у извршењу судске пресуде које орган управе не извршава као и питање санкција кад управни орган не доноси решење или донесе решење које није сагласно са пресудом. У циљу обезбеђења обавезности пресуда Преднацрт је унео следећу одредбу:

„Ако орган надлежан за извршење не изврши пресуду или решење суда које замењује управни акт, или ако не изврши решење донето у извршењу судске пресуде, суд ће на захтев странке сам спровести извршење непосредно или преко другог суда. Ако орган у извршењу судске пресуде донесе нов акт противан правном схватању или противно примедбама суда у погледу поступка, као и у случајевима из претходног става, суд ће о томе обавестити надлежни орган вишег степена. У тежим случајевима суд може обавестити јавног тужиоца ради предузимање одговарајућих мера против одговорног лица (чл. 75).“

Ова одредба је умесно предложена јер свакако ефикасније обезбеђује обавезност пресуда донетих у управним споровима. Она представља корак напред у циљу обезбеђења законитости али није до краја решила проблем. Прво, није довољно само прописати да у случају кад управни орган не изврши судску пресуду или решење суда које замењује управни акт суд на захтев странке може сам спровести извршење непосредно или преко другог суда већ се мора и у пракси обезбедити остварење ове одредбе одговарајућим средствима и санкцијама.

Друго, у погледу санкција за непоштовање начела о обавезности пресуда Преднацрт прописује да само у тежим случајевима суд може обавестити Јавног тужиоца за предузимање одговарајућих мера. Поводом ове

одредбе биће у пракси прво спорно шта је тежи случај, а друго, и кад то не буде било спорно суд није дужан већ може што значи не мора обавестити Јавног тужиоца.

Увођење санкција за одговорне органе и службенике у овим случајевима је свакако сложеније него што то у први мах изгледа. Али, неизвршење правоснажних пресуда донетих у управним споровима несумњиво представља прекорачење овлашћења од стране управног органа. Ово прекорачење овлашћења стога оправдава и нов управни спор који може бити и спор пуне јурисдикције (чл. 72 Преднацрта) и друге санкције у виду одговорности за штету као и дисциплинске и кривичне одговорности. По себи се разуме да у новом управном акту донетом ради извршења пресуде у управном спору управни орган може донети исто решење као што је и оно које је било поништено али само уколико би нове чињенице оправдале основаност и законитост таквог новог управног акта. С тога се никако не може прихватити правно схватање Врховног суда Југославије по коме би и сам суд у поновљеном управном спору у истој управној ствари могао отступити од свог ранијег схватања иако не постоје нове чињенице које би то оправдавале (8). Уколико не би био тај случај а управни орган не поступи сагласно пресуди, странка би морала имати право на накнаду штете проузроковане непоштовањем начела о обавезности пресуде. Право на накнаду штете није ни сад ускраћено странци јер у поновљеном управном спору који би по правилу и сада морао бити спор пуне јурисдикције оштећена странка може захтевати накнаду због штете проузроковане неизвршењем пресуде. Ово право на тужбу за накнаду штете загарантовано је и Уставом СФРЈ (чл. 69) као и Законом о јавним службеницима од 1957. јер друштвенополитичка заједница односно радна организација одговара за штету коју незаконитим радом проузрокују јавни службеници (чл. 122). Исправно је истакнуто да накнада штете на коју се у том случају обвезује одговорни орган односно службеник не замењује управни акт. Признато право управним актом остаје право заинтересоване странке. Накнада штете само може утицати на управни орган да због висине накнаде сам изврши пресуду. Има примера у Француској да су пресуде Државног савета обвезивале орган на накнаду штете од неколико милиона старих франака што свакако може утицати на управни орган да ипак изврши пресуду коју пре тога није хтео извршити (9). Међутим, ваља истаћи да се и у Француској где се може одредити накнада штете у случају кад управни орган не изврши пресуду донету у управном спору, ова накнада одређује у оним случајевима кад се ово неизвршење јавља „као стална рђава воља управног органа“ (10). Најновија реформа Француске уводи нове мере за отклањање проблема неизвршења пресуда у управним споровима. Тако, на пример, одговорни министар има право да од Државног савета тражи „ближа обавештења о начину извршења његове пресуде“; Државни савет може по сопственој иницијативи скренути пажњу управном органу на последице неизвршења пресуде и нај-

(8) Збирка судских одлука, књ. III, св. 2, 1958, XVI, с. 10—20.

(9) J. M. Auby — R. Drago: *Traité de contentieux administratif*, T. III, Paris, Librairie générale de Droit et de Jurisprudence, 1962, p. 111.

(10) A. de Laubadère: *Traité élémentaire de droit administratif*, T. I, Paris, L. G. D. J., 1963, p. 429.

зад и сама странка шест месеци после доношења пресуде може скретати пажњу Државном савету на које тешкоће наилази за извршење пресуде. Државни савет и по овом захтеву може поступити као у претходном случају и скренути пажњу управном органу на последице неизвршења пресуде (11).

Кад се ове мере предвиђене у француском праву упореде са нашим текстовима у садашњем Закону о управним споровима као и са Преднацртом новог Закона о управним споровима свакако су одредбе о обавезности пресуда донетих у управним споровима у нашем праву потпуније и више штите поштовање начела о обавезности пресуда донетих у управним споровима. И поред тога, сматрам да би било целисходније и више обезбеђивало и законитост и обавезност пресуда донетих у управним споровима кад би у свим а не само у тежим случајевима одговорни орган односно службеници који не поштују обавезност пресуда ни после поновљеног управног спора одговарали у зависности од околности случаја непоштовањем начела о обавезности пресуда. За одговорност органа и личну одговорност службеника који неће да поступи по пресуди већ давно се у Француској залагао проф. Ориу (*Hauriou*) (12) али пракса Државног савета Француске није никад обавезала на накнаду штете службеника — штетника већ само управни орган односно одговарајућу политичко-територијалну заједницу. Код нас је још пре рата Љуба Радовановић истицао да неизвршење пресуде донете у управном спору може бити услов дисциплинске, кривичне и материјалне одговорности органа (13).

5. Овде би ваљало још истаћи да за разлику од редовног управног спора није редован управни спор онај спор који предвиђа садашњи чл. 64 Закона о управним споровима као и чл. 72 Преднацрта у случајевима кад надлежни државни орган после поништаја управног акта донесе други управни акт противно схватању суда или примедбама суда у погледу поступка. Пре рата је већ исправно указао на овај проблем Љуба Радовановић (14). После ослобођења проф. Велимир Иванчевић први је указао на потребу разликовања ових спорова јер од тога да ли сматрамо управни спор из чл. 64 Закона (односно чл. 72 Преднацрта) редовним спором зависи да ли је тужилац у спору дужан да пре подношења нове тужбе против новог управног акта донетог на основу пресуде понова користи редовно правно средство у управном поступку ако је решење донео првостепени орган пошто овог проблема нема ако је првостепени управни акт донео другостепени орган. Проф. В. Иванчевић је оправдано мишљења да се тужба поднета на основу садашњег чл. 64 Закона о управним споровима не може одбацити по чл. 27, тач. 4, 5 и 6, те да није ни потребно у том случају про-

(11) A. de Laubadère: op. cit., у додатку 628 bis под II, став 3. и *Journal officiel de la République Française*, 1 août 1963, No. 179, pp. 7107—7113 у коме је објављен Декрет о организацији и функционисању Државног савета.

(12) M. Hauriou: *Précis de droit administratif et de droit public*, Paris, 1933, pp. 369—370. Проф. Ориу се за ову одговорност залагао још 1911. (Види и J. M. Auby и R. Drago: op. cit., p. 112).

(13) Љ. Радовановић — Б. Протић: Из управног поступка, Београд, 1928. с. 119 и даље.

(14) Љ. Радовановић: Санкција за неизвршење одлука Државног савета, „Архив“, књ. XII (XXIX), с. 238—240.

тив новог управног акта претходно користити редовно правно средство у управном поступку. Поред тога, проф. Иванчевић је у овом случају и против примене чл. 28 јер нема места примени „кратког поступка поништавања управног акта“ пошто чл. 28 „предвиђа само поништење акта, а то протурјечи идеји спора пуне јурисдикције“ који предвиђа чл. 64. С обзиром на начело о обавезности пресуда врховних судова које уједно обезбеђује тужиоцу у управном спору и „стварно реализовање његових права и интереса“ проф. Иванчевић је мишљења да је поступак по тужби из чл. 64 уведен „у циљу да прекине могућност бесконачног парничења“ и да стога „има и својих особености, за разлику од нормалних спорова о законитости“ (15). Аргументима проф. Иванчевић могло би се још додати да по садашњем чл. 65 Закона о управним споровима као и чл. 73 Преднацрта ако надлежни орган после поништаја управног акта не донесе одмах а најдаље у року од 30 дана, односно месец дана по Преднацрту, управни акт у извршењу пресуде, странка може под одређеним условима захтевати од врховног суда да донесе нови управни акт који ће у свему заменити управни акт надлежног органа. Према томе, зашто би при ћутању администрације по чл. 65 Закона о управним споровима односно чл. 73 Преднацрта био дозвољен посебан поступак а не би био дозвољен посебан поступак по чл. 64 Закона о управним споровима односно чл. 72 Преднацрта који такође прописују посебна правила о поштовању обавезности пресуда врховних судова. Пресуда донета у управном спору свакако има карактер пресуђене ствари, па је то нарочито истакнуто и у садашњем Закону о управним споровима као и у Преднацрту јер посебно издвојена глава закона носи наслов „Обавезност и извршење одлука суда“. Ван сваке сумње је да се у редовном управно-судском поступку тужба може подносити против коначног управног акта али Закон о управним споровима (чл. 6) као и Преднацрт (чл. 13) прописују да може бити изузетака односно да се тужба може поднети и против управног акта донетог у првом степену ако против тог акта по закону нема места жалби. Ако би се и за овај поновљени управни спор у истој управној ствари после пресуде већ донете у управном спору поново морао водити цео редован поступак код управног органа, с тим да се тужба за покретање управног спора може поднети тек по доношењу решења по жалби јасно је да се поступак одуговлачи на штету странке. Стога би ваљало разликовати редован управни спор од поновљеног управног спора у истој управној ствари који би се ради обезбеђења ефикасније правилне примене закона и у општем интересу као и на корист странке морао решавати по скраћеном поступку. Према томе, уколико, по пресуди у извршењу пресуде решење доноси првостепени орган против тог новог решења, изузетно у овом случају не би било места жалби у управном поступку већ би странка ради убрзања поступка по већ пресуђеној ствари имала право да одмах подноси тужбу. Могло би се бранити и мишљење да би и даље ваљало бранити гледиште да се пре тужбе, уколико је управни акт донео

(15) Др. В. Иванчевић — Др. М. Ивчић — Др. А. Јалић: Закон о управним споровима са коментаром и судском праксом, Загреб. „Народне новине“, 1958. с. 275 — 293.

првостепени орган, мора прво користити жалба јер би се тако без управног спора код другостепеног органа могла та ствар решити у сагласности са пресудом. Браниоци овог другог гледишта губе из вида да поновно подношење жалбе у пракси само одуговлачи извршење пресуде јер странка мора сачекати не само доношење првостепеног решења већ и истек рока у коме је другостепени орган дужан донети решење по жалби против новог управног акта који није сагласан са пресудом. Све су то разлози који говоре у прилог увођења скраћеног поступка кад је у питању управни спор који се решава по тужби против управног акта који није сагласан са правним схватањем суда и примедбама у погледу поступка. Кад је Љуба Радовановић пре рата указивао на потребу увођења овог поступка он је исправно истицао: „Друкчије поступање затворило би и појединца и Државни савет у један круг непрестаног окретања око исте ствари све дотле, док управна власт не би сама прекинула ту игру и престала са издавањем нових решења“ (16). Све до овог Преднацрта Закона о управним споровима ситуација је остала иста па су и ови разлози за увођење скраћеног поступка умесни. Међутим иако данас по Преднацрту Закона о управним споровима више не би могло бити наведеног непрестаног окретања око исте ствари јер је Преднацрт прописао и могућност да сам Суд под одређеним условима непосредно изврши пресуду и поред тога било би корисно прихватити у овом поновном управном спору по истој управној ствари наведени скраћени поступак јер обезбеђује брже извршење пресуде и остварење права грађана.

6. Иако Преднацрт Закона о управним споровима свакако својим новим одредбама у погледу поступка за обезбеђење обавезности пресуда донетих у управним споровима доприноси да се појача заштита обезбеђења обавезности пресуда било би корисно ако би се пре изгласавања дефинитивног текста новог Закона о управним споровима имала у виду наведена још увек спорна питања. Све што би још допринело обезбеђењу обавезности пресуда донетих у управном спору само би више штитило начело законитости и права грађана.

Д. Ђ. Денковић

(16) Љ. Радовановић: Санкције за неизвршење одлука Државног савета, ст. 240.